

---Name of Journal-----

Vol(issue), PP.

.atu.ac.ir

DOI:

ATU
PRESS

Original Research / Review / ...

Received:

Accepted:

ISSN:

eISSN:

Analyzing the information-seeking behavior of researchers in the field of art

Nahid safari

Doctoral student of information science, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran

Zohere Mirhosseini*

Associate Professor, Department of Information Science, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran

Zahra Abazari

Professor, Department of Information Science and Knowledge, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran

Abstract

Objective: This study investigated the information seeking behavior of art researchers in the process of searching for information on the web. **Research Method:** This study is semi-experimental. It was conducted using observation, interview, and statistical analysis methods. The statistical population consisted of 48 art researchers who were selected through purposive sampling. Data were collected through Comtasio software to record the search process, semi-structured interviews to examine cognitive strategies, and a standard information seeking behavior questionnaire to measure related variables. Two search tasks were assigned to the participants: easy (finding a Latin article about Iranian art) and difficult (finding a related job opportunity abroad), and data analysis was performed using the Chi-square test. **Findings:** The findings showed that in easy searches, participants mainly used faster and more superficial strategies such as extensive use of the Google search engine (with a frequency of 976) and formulating search terms from general to specific. In

* Corresponding Author: zmirhosseini@yahoo.com

This article is taken from a doctoral dissertation in Information Science and Epistemology, Islamic Azad University.

زودآیند

های معنایی

contrast, in difficult searches, researchers resorted to more advanced analytical methods such as repeated modification of search terms, use of Boolean operators, and reference to specialized databases. The statistical data analysis showed that the total number of strategies adopted in the second task was 976 in the easy style and 959 in the difficult style, for a total of 1935 strategies, indicating that the level of complexity of the search tasks has a direct impact on the strategies used by researchers. This highlights the need to optimize information retrieval systems based on the needs of users and the level of complexity of their searches.

Keywords: Information seeking behavior, search strategies, formation retrieval, art researchers, information analysis.

تحلیل رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران در حوزه هنر

دانشجوی دکتری رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

ناهد صفری

دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

زهره میرحسینی

استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

زهرا ابادری

* Corresponding Author: zmirhosseini@yahoo.com
This article is taken from a doctoral dissertation in Information Science and Epistemology, Islamic Azad University.

چکیده

هدف: این پژوهش به بررسی رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران حوزه هنر در فرآیند جستجوی اطلاعات در محیط وب پرداخته است. روش پژوهش: این پژوهش به روش نیمه تجربی است. با استفاده از روش‌های مشاهده، مصاحبه و تحلیل آماری انجام شده است. جامعه آماری شامل ۴۸ پژوهشگر حوزه هنر بود که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها از طریق نرم‌افزار کم‌تازیبو برای ضبط فرآیند جستجو، مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته برای بررسی راهبردهای شناختی، و پرسشنامه استاندارد رفتار اطلاع‌یابی برای سنجش متغیرهای مرتبط گردآوری شد. دو وظیفه جستجوی آسان (یافتن مقاله لاتین درباره هنر ایران) و دشوار (یافتن فرصت شغلی مرتبط در خارج از کشور) به شرکت‌کنندگان اختصاص یافت و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون کای‌اسکوئر انجام شد. یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که در جستجوهای آسان، شرکت‌کنندگان عمدتاً از راهبردهای سریع‌تر و سطحی‌تری نظیر استفاده گسترده از موتور جستجوی گوگل (با فراوانی ۹۷۶) و تدوین عبارات جستجو به صورت عام به خاص بهره بردند. در مقابل، در جستجوهای دشوار، پژوهشگران به روش‌های تحلیلی و پیشرفته‌تری نظیر اصلاح مکرر عبارات جستجو، استفاده از عملگرهای بولی، و مراجعه به پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی روی آوردند. بررسی داده‌های آماری نشان داد که مجموع راهبردهای اتخاذ شده در وظیفه دوم در سبک آسان ۹۷۶ و در سبک دشوار ۹۵۹ بوده که در مجموع ۱۹۳۵ راهبرد را شامل نشان می‌دهد که سطح پیچیدگی وظایف جستجو تأثیر مستقیمی بر راهبردهای مورد استفاده پژوهشگران دارد. این امر ضرورت بهینه‌سازی سیستم‌های جستجوی اطلاعات را بر اساس نیازهای کاربران و سطح پیچیدگی جستجوهای آن‌ها برجسته می‌سازد.

کلیدواژه‌ها: رفتار اطلاع‌یابی، راهبردهای جستجو، بازیابی اطلاعات، پژوهشگران هنر، تحلیل اطلاعات.

مقدمه

در عصر دیجیتال، فرآیند جستجو و بازیابی اطلاعات نقش کلیدی در توسعه دانش و پیشبرد پژوهش‌های علمی ایفا می‌کند. پژوهشگران برای دستیابی به اطلاعات معتبر و مرتبط از ابزارها و پایگاه‌های اطلاعاتی متعددی استفاده می‌کنند که هر کدام نیازمند مهارت‌های ویژه‌ای در زمینه تدوین عبارات جستجو، تحلیل و ارزیابی منابع اطلاعاتی هستند. در حوزه هنر، این چالش‌ها به دلیل ماهیت میان‌رشته‌ای و خلاقانه پژوهش‌های هنری، پیچیدگی بیشتری می‌یابد. باین حال، رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران هنر کمتر مورد بررسی قرار گرفته است و بسیاری از مدل‌های رفتار جستجوی اطلاعات عمدتاً بر علوم فنی و علوم انسانی تمرکز داشته‌اند. این فقدان پژوهش‌های جامع در حوزه هنر، ضرورت مطالعه دقیق‌تر شیوه‌های جستجوی اطلاعات را آشکار می‌سازد.

یکی از چالش‌های اصلی در این حوزه، تأثیر پیچیدگی وظایف جستجو بر راهبردهای اطلاع‌یابی پژوهشگران است. مطالعات پیشین نشان داده‌اند که میزان موفقیت پژوهشگران در بازیابی اطلاعات به شدت وابسته به مهارت‌های جستجو و آشنایی با راهبردهای مناسب در این حوزه است (Hamby and Tarin, 2022). جستجوی اطلاعات در میان کاربران مانند یادگیری مسئله اطلاعاتی، ارزیابی، شناسایی موضوعات مورد علاقه، ذخیره‌سازی اطلاعات، مقایسه اطلاعات و مواردی از این قبیل است (Mitsui et al., 2017). به واسطه رفتار جستجوی اطلاعات است که جستجوی هدفمند اطلاعات به عنوان نیاز مداوم برای برآورده کردن بعضی از اهداف فراهم می‌شود (Savlinen, 2018). با وجود گسترش مطالعات در زمینه رفتار اطلاع‌یابی، پژوهش‌های اندکی به بررسی تفاوت‌های رفتاری پژوهشگران در مواجهه با وظایف جستجوی آسان و دشوار پرداخته‌اند. به ویژه، تعامل کاربران در رشته‌های خاصی مانند هنر با ابزارهای جستجوی اطلاعات، پایگاه‌های داده تخصصی و منابع دیجیتال، تاکنون به طور جامع و نظام‌مند مورد توجه قرار نگرفته است. ویژگی‌های منحصر به فرد حوزه هنر، از جمله نیاز به دسترسی به منابع چندرسانه‌ای، متون تاریخی و پایگاه‌های تصویری، می‌تواند بر نوع و کیفیت رفتار جستجوی کاربران این حوزه تأثیرگذار باشد.

مطالعات پیشین عمدتاً بر ابعاد شناختی و فنی جستجو متمرکز بوده و کمتر به بررسی تأثیر تفاوت‌های رشته‌ای بر رفتار اطلاع‌یابی پرداخته‌اند. در این میان، فقدان ابزارهای جستجوی متناسب با نیازهای پژوهشگران هنر و نبود آموزش‌های هدفمند برای ارتقای مهارت‌های اطلاع‌یابی، از جمله شکاف‌های پژوهشی به شمار می‌آیند که ضرورت انجام مطالعات تخصصی در این زمینه را دوچندان می‌کنند. پژوهش حاضر با هدف تحلیل رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران حوزه هنر در محیط وب انجام شده است. این مطالعه به بررسی تفاوت‌های رفتاری در انجام دو نوع وظیفه جستجو - یکی با سطح پیچیدگی پایین (یافتن مقالات علمی عمومی درباره هنر ایران) و دیگری با سطح پیچیدگی بالا (یافتن موقعیت‌های شغلی تخصصی مرتبط با هنر در خارج از کشور) می‌پردازد. بدین منظور، با بهره‌گیری از روش نیمه تجربی و ترکیب داده‌های مشاهده‌ای و مصاحبه‌های ساختاریافته، رفتار جستجوی مشارکت‌کنندگان تحلیل شده است. نتایج این پژوهش می‌تواند نقش حیاتی در بهینه‌سازی طراحی سیستم‌های اطلاعاتی متناسب با نیازهای پژوهشگران هنر ایفا کند. علاوه بر این، یافته‌ها می‌توانند به‌عنوان مبنایی برای توسعه دوره‌های آموزشی تخصصی و تدوین راهبردهای مؤثر در حوزه اطلاع‌یابی پژوهشگران عمل کنند. در نهایت، این مطالعه زمینه را برای تحقیقات آینده در راستای درک بهتر تعامل کاربران با منابع دیجیتال در رشته‌های هنری فراهم می‌آورد.

پیشینه پژوهش

رفتار اطلاع‌یابی یکی از مفاهیم کلیدی در علم اطلاعات و تعامل انسان با منابع اطلاعاتی است که در سال‌های اخیر توجه قابل توجهی از سوی پژوهشگران در حوزه‌های میان‌رشته‌ای، به‌ویژه هنر، جلب کرده است. مطالعات گذشته نشان داده‌اند که عوامل مختلفی مانند پیچیدگی وظایف جستجو، تجارب پیشین کاربران، سبک‌های شناختی و میزان آشنایی با ابزارها و پایگاه‌های اطلاعاتی تأثیر زیادی بر شیوه جستجوی اطلاعات افراد دارند (Savolainen, 2018; Mitsui et al., 2017; Humbhi & Tareen, 2022). در این زمینه، رفتار اطلاع‌یابی در حوزه هنر با چالش‌هایی خاصی مانند نیاز به منابع غیرمتنی، محتوای چندرسانه‌ای و رویکردهای میان‌رشته‌ای همراه است که کمتر به‌طور نظام‌مند مورد مطالعه

قرار گرفته‌اند (Pergantis et al., 2023; Masinde et al., 2020) علاوه بر این، بررسی نقش متغیرهای روان‌شناختی نظیر خودکارآمدی، اضطراب و راهبردهای فراشناختی در فرآیند اطلاع‌یابی نیز در برخی از پژوهش‌ها مورد توجه قرار گرفته است (نورزاده و نورمحمدی، ۱۴۰۰). یافته‌های اخیر بر ضرورت تحلیل عمیق‌تری از تعامل پژوهشگران با نظام‌های بازیابی اطلاعات و عوامل مؤثر بر انتخاب راهبردهای جستجو تأکید دارند.

افشار، اردستانی و میرابی (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان تأثیر انتظارات و شرایط تسهیل‌کننده بر رفتار مشارکت کاربران مجازی به بررسی و شناسایی رفتار کاربران و عوامل مؤثر بر آن پرداخته‌اند. هدف این مقاله، شناسایی تأثیر عوامل انتظارات و شرایط تسهیل‌کننده بر رفتار مشارکت کاربران فضای مجازی است. یافته‌های پژوهش نشانگر اثرپذیری رفتار مشارکتی کاربران از متغیرهای انتظارات و شرایط تسهیل‌کننده از طریق متغیرهای میانجی نیست، تمایل و نگرش هست که در تحقیقات پیشین هم تبیین شده بود.

پرهام نیا (۱۴۰۰)، در مقاله‌ای با عنوان «شناسایی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر رفتار اطلاع‌یابی کاربران اطلاعات: مطالعه مروری نظام‌مند» باهدف بررسی رفتار اطلاع‌یابی به کاربر با استفاده از راهنما و دستورالعمل پرداخت. یافته‌ها نشان داد مهم‌ترین عوامل مؤثر روان‌شناختی شامل سه مؤلفه اصلی و ۱۶ متغیر بود که این مؤلفه‌ها و متغیرها شامل عوامل اجتماعی-تربیتی (مشاوره اطلاعاتی و خودکارآمدی)، عوامل شناختی (سبک‌های تفکر، تفکر انتقادی، خلاقیت، کنجکاوی و هنجارهای ذهنی، باورهای انگیزشی)، سبک‌های شناختی، راهبردهای شناختی و فراشناختی، باورهای معرفت‌شناختی، یادگیری خود راهبر و خودتنظیمی) و عامل اختلالات روانی و شخصیت (اضطراب، هیجان و شخصیت) طبقه‌بندی شد.

ریگی و همکاران (۱۴۰۰)، مقاله‌ای با عنوان «درک و ادراک دانشجویان از تجربه جستجو و بازیابی اطلاعات در فرایند پژوهش» انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که پس از تجزیه و تحلیل داده‌های مصاحبه‌ها، شش مقوله توصیفی از درک و تجربه دانشجویان دکتری در زمینه جستجو و بازیابی اطلاعات شناسایی شد. این شش طبقه شامل: دریای بیکران، گنجینه‌ای ارزشمند، جاده‌ای پر از چراغ، کلید نجات، خوردن میوه دلخواه و پلی به سوی دانش بود. نتایج همچنین نشان داد که دانشجویان، جستجو و بازیابی اطلاعات را در فرایند پژوهش مهم و ضروری می‌دانند. مشکل اصلی آن‌ها در زمینه یادگیری و آموزش

مهارت‌های لازم برای جستجو و بازیابی اطلاعات بود که موجب احساس ناراحتی در آن‌ها می‌شد.

مهراندشت، حریری و مطلبی (۱۴۰۰) در مقاله تحت عنوان «بررسی و ترسیم الگوی جستجوی اطلاعات سلامت بر مبنای تغییرات ژنتیک ساعت بدن» به بررسی وجود تغییرات ژنتیک ساعت بیولوژیکی در جستجوی اطلاعات افراد مختلف و ترسیم الگوی جستجوی اطلاعات آن‌ها پرداختند. این پژوهش از نوع بنیادی کاربردی است که به روش نیمه تجربی انجام شده است. جامعه آماری ۶۹ نفر از دانشجویان که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند شامل می‌شود. داده‌ها در دو مرحله تکمیل پرسشنامه سلامت عمومی، تیپ خواب صبحگاهی، شامگاهی و مشاهده رفتار تکمیل وظایف جستجو و تحلیل لاگ با استفاده از تصاویر ضبط شده از کاربران در نرم‌افزار کم‌تازیا گردآوری شد. تحلیل نتایج نشان داد که آزمودنی‌ها در مجموع ۱۵۷۴ راهبرد و فنون را در مرحله جستجو استفاده کرده‌اند. بیشترین فراوانی مربوط به گروه بینابینی (۶۵ درصد) هست. همچنین ۱۱٫۵ درصد از کاربران با خواب شامگاهی و ۲۳ درصد هم به صورت خواب صبحگاهی بودند. افراد دارای خواب شامگاهی نسبت به بقیه جستجوی اطلاعات بهتر در زمان پایین‌تری داشتند.

نورزاده و نورمحمدی (۱۴۰۰)، در پژوهشی، ابعاد راهبردهای فراشناختی جستجوی اطلاعات در دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه شاهد مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل نشان داد که آگاهی، برنامه‌ریزی، راهبردهای شناختی، خطا زدایی و خودکنترلی از مهم‌ترین ابعاد این راهبردها هستند. همچنین، تمامی ابعاد رابطه مثبت و معنی‌داری با یکدیگر داشته و از وضعیت مطلوبی برخوردارند.

مومن آبادی و همکاران (۱۴۰۲)، مقاله‌ای با عنوان «تحلیل رفتار جستجو و ارزیابی قضاوت ربط کاربران از بازیابی اطلاعات در محیط فرا پیوندی وب» انجام شده است. نتایج نشان می‌دهد که افزایش کارایی سامانه‌های بازیابی اطلاعات و مهارت کاربران، فرایند کاوش را بهینه می‌کند. نظام‌های بازیابی هوشمند در تعامل اطلاعات نقش مهمی دارند و هر چه تعامل کاربر با این نظام‌ها بهتر باشد، دسترسی به اطلاعات معنادار و مرتبط بیشتر می‌شود. این امر بستگی به درک نظام‌های اطلاعاتی از نیازها و رفتارهای کاربران دارد.

ماسیندا و همکاران^۱ (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان «جنسیت و عوامل مؤثر بر جستجوی اطلاعات دانشجویان تحصیلات تکمیلی در کتابخانه دانشگاه کنیا»، به بررسی نقش جنسیت

^۱. Masinde, wambiri & chen

و عوامل شناختی تأثیرگذار در جستجوی اطلاعات دانشجویان تحصیلات تکمیلی این دانشگاه پرداخته‌اند. روش پژوهش از نوع پیمایشی و مقطعی بوده است. هدف این پژوهش بررسی تفاوت‌های جنسیتی از طریق ضریب همبستگی و همچنین بررسی تفاوت در فرایند انگیزشی بین کاربران مرد و زن در جستجوی اطلاعات بود. نتایج نشان داد که بین جنسیت و سایر متغیرهای مورد توجه شامل کیفیت خدمات تعاملی، خروجی (رضایت از نیاز اطلاعاتی)، رضایت خدمات، عملکرد کاربر از خدمات، تجربیات گذشته کاربر، انتظار و توانایی ارتباط معناداری وجود ندارد.

وامبیری^۱ (۲۰۲۰)، در مقاله‌ای با عنوان «رابطه بین تجربه‌های گذشته کاربران و عوامل مؤثر بر جستجوی اطلاعات: مطالعه موردی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در نایروبی، کنیا»، به بررسی ارتباط بین تجربیات گذشته کاربران و رفتار جستجوی اطلاعاتی پرداخته است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر این تجربیات بر رفتار جستجوی اطلاعاتی کاربران بود. جامعه پژوهش را ۳۸۴ نفر از دانشجویان دانشگاه کنیا تشکیل دادند. یافته‌های پژوهش نشان داد که دیدگاه کاربران درباره کیفیت خدمات، رضایت نیاز اطلاعاتی و رقابت شخصی بر اساس تجربیات گذشته کاربران سبب می‌شود که دانشجویان از کتابخانه و منابع اطلاعاتی استفاده یا خودداری کنند.

ریس^۲ (۲۰۲۱)، مقاله‌ای با عنوان «استفاده از هستی‌شناسی هادر بازیابی اطلاعات: رویکردهای اصلی، مشکلات و پیشنهادهای بهبود» به بررسی رفتار جستجوی کاربران در نظام‌های بازیابی اطلاعات وب می‌پردازد و ویژگی‌ها و عوامل اصلی مؤثر در پرس و جوها را بر جسته می‌کند. نتایج نشان می‌دهند که سبک‌های شناختی، جنسیت و تجربه، عوامل فردی مؤثر در رفتار جستجوی کاربران هستند. همچنین، مشخص شد که جستجوهای تفصیلی دارای ساختار ساده‌ای هستند که شامل عبارات جستجوی محدود و عدم وجود عملگرهای بولی و اصلاح‌کننده‌هاست، که می‌تواند به عنوان منابع مهمی برای بهبود جستجو تلقی شود.

اورمان^۳ (۲۰۲۳)، در مقاله خود با عنوان «شما چگونه و کجا جستجو می‌کنید؟» تحلیل مقایسه‌ای از رفتار جستجوی وب در سوئیس و آلمان با استفاده از داده‌های ردیابی وب ارائه داده است. برای این هدف، به ترکیبی از داده‌های ردیابی وب و داده‌های نظرسنجی که طی

1. Wambiri

2. Reis

3. Orman

دو ماه از ۵۵۸ کاربر در آلمان و ۵۶۳ کاربر در سوئیس جمع آوری شده، استناد می‌شود. جستجوی وب ۱۳ درصد از کل مرورهای دسک‌تاپ را شامل می‌شود و این سهم در سوئیس بیشتر از آلمان است. در بیش از ۵۰ درصد موارد، کاربران بر روی اولین نتیجه جستجو کلیک کردند و بیش از ۹۷ درصد کلیک‌ها در صفحه اول نتایج جستجو انجام می‌شود. بیشتر کاربران هنگام جستجو به گوگل وابسته‌اند، هرچند در ترجیحات کاربران برای موتورهای جستجوی دیگر در گروه‌های جمعیتی تفاوت‌هایی مشاهده می‌شود. علاوه بر این، تفاوت‌هایی در الگوهای زمانی جستجوی وب بین زنان و مردان مشاهده می‌شود که ضرورت تفکیک داده‌ها بر اساس جنسیت را در مطالعات رفتارهای جستجوی اطلاعات آنلاین نشان می‌دهد.

پرگانتیس^۱ (۲۰۲۳)، در مقاله‌ای با عنوان «جستجوی آنلاین برای هنر و فرهنگ: تحلیل رفتار کاربر»، رفتار اطلاعاتی پژوهشگران هنر بررسی شده است. این مطالعه به تجزیه و تحلیل داده‌ها با تأکید بر ویژگی‌های پرس و جو، نتایج، دستگاه‌های مورد استفاده، اولویت‌های ورود به سیستم و مدت زمان جلسات می‌پردازد. یافته‌ها نشان می‌دهد که جستجوگران هنر به پرس و جوهای کوتاه‌تر تمایل دارند، بیشتر به تکرار پرس و جوها می‌پردازند و به تعداد بیشتری از نتایج علاقه‌مندند نسبت به جستجوگران عمومی. بررسی این پژوهش‌ها نشان می‌دهد که جستجوی وب بخش مهمی از فعالیت‌های جستجو را تشکیل می‌دهد.

با تحلیل و مقایسه مطالعات پیشین، می‌توان دریافت که در حالی که پژوهش‌های داخلی بیشتر بر نقش عوامل شناختی و فردی تمرکز داشته‌اند، مطالعات خارجی عمدتاً به تحلیل فنی موتورهای جستجو و سیستم‌های بازیابی پرداخته‌اند. همچنین، تفاوت‌های فرهنگی در رفتار جستجوی کاربران کمتر مورد توجه قرار گرفته است. یکی از شکاف‌های تحقیقاتی مهم، عدم بررسی دقیق تعاملات کاربران با موتورهای جستجو در زمینه‌های میان‌رشته‌ای مانند هنر است. بسیاری از پژوهش‌ها به بررسی رفتار جستجوی عمومی پرداخته‌اند، اما نحوه تعامل پژوهشگران هنر با منابع اطلاعاتی دیجیتال و چالش‌های خاص آن‌ها همچنان نیازمند بررسی است. علاوه بر این، تأثیر ویژگی‌های روان‌شناختی مانند اضطراب و خودکارآمدی بر راهبردهای جستجو کمتر مطالعه شده است. پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه رفتار جستجوی اطلاعات، ابعاد مختلفی از این فرایند را بررسی کرده‌اند، اما همچنان نیاز به مطالعات جامع‌تر و دقیق‌تری وجود دارد. بررسی تأثیر عوامل روان‌شناختی، شناختی، و

1. Pergantis

فرهنگی بر رفتار جستجوی پژوهشگران هنر می‌تواند به توسعه مدل‌های پیشرفته‌تر بازیابی اطلاعات کمک کند. همچنین، ایجاد سیستم‌های هوشمند جستجو که با نیازهای اطلاعاتی پژوهشگران هنر سازگار باشند، از اولویت‌های تحقیقات آینده محسوب می‌شود.

روش^۱

پژوهش حاضر به روش نیمه تجربی و با استفاده از یک گروه، شامل بررسی فایل‌های جستجوی گروه مورد نظر، ثبت رخدادها و مشاهده رفتار جستجوی اطلاعات با نرم‌افزار کم‌تازیه استادیه انجام شده است. جامعه آماری شامل ۴۸ پژوهشگر هنر بود که به روش هدفمند انتخاب شدند. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی پژوهشگران فعال در حوزه‌های مختلف هنر است. با توجه به ماهیت اکتشافی پژوهش و محدودیت‌های دسترسی به فهرست جامع پژوهشگران هنر، از روش نیمه تجربی استفاده شده است. به این پژوهشگران دو وظیفه جستجو محول گردید: یک وظیفه آسان (جستجوی مقاله‌ای لاتین درباره هنر ایران) و یک وظیفه دشوار (جستجوی موقعیت شغلی مرتبط با رشته تحصیلی در خارج از ایران به آن‌ها اختصاص داده شد.

معیارهای انتخاب شرکت کنندگان در این پژوهش به شرح زیر است:

تحصیلات: دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری در یکی از رشته‌های هنری (نقاشی، گرافیک، مجسمه‌سازی، معماری، موسیقی، نمایش، سینما و غیره).

تجربه پژوهشی: داشتن سابقه انجام حداقل یک پژوهش (مقاله، پایان‌نامه، طرح پژوهشی) در حوزه هنر.

مهارت‌های کامپیوتری: آشنایی کافی با اینترنت و موتورهای جستجو.

تمایل به شرکت در پژوهش: اعلام آمادگی برای مشارکت در پژوهش و انجام وظایف محوله. در نهایت، ۴۸ پژوهشگر هنر با رعایت معیارهای فوق انتخاب شدند.

اهداف پژوهش:

هدف اصلی: تحلیل رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران حوزه هنر در محیط وب.

اهداف فرعی:

بررسی تفاوت‌های رفتاری بین جستجوهای آسان و دشوار.

شناسایی راهبردهای مورد استفاده پژوهشگران در جستجوهای آسان و دشوار.

تعیین تأثیر پیچیدگی وظایف جستجو بر راهبردهای اطلاع‌یابی.

ارائه پیشنهادهایی برای بهبود نظام‌های جستجوی اطلاعات و آموزش کاربران.

داده‌ها از طریق تصویربرداری صفحه‌نمایش و تحلیل رفتارهای جستجو جمع‌آوری گردید.

این پژوهش با استفاده از مشاهده رفتار پژوهشگران در دو نوع وظیفه جستجو، تلاش می‌کند

تا تفاوت‌های رفتار اطلاع‌یابی در موقعیت‌های آسان و دشوار را مشخص کند. برای این

منظور، دو وظیفه تعریف شد:

وظیفه آسان: جستجوی مقاله‌ای لاتین درباره هنر ایران که به اطلاعات عمومی مربوط است.

وظیفه دشوار: جستجوی یک موقعیت شغلی مرتبط با رشته تحصیلی در خارج از ایران که

نیازمند تحلیل دقیق و ارزیابی تخصصی تر منابع است.

ثبت ویدئویی فرآیند جستجو: با استفاده از نرم‌افزار کمنازیو، فعالیت‌های جستجوی

شرکت کنندگان ثبت شد تا الگوهای رفتاری آن‌ها به‌طور دقیق مورد بررسی قرار گیرد.

مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته: به منظور درک انگیزه‌ها، راهبردها و مشکلات کاربران در

حین جستجو، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته‌ای با شرکت کنندگان انجام شد.

پرسشنامه استاندارد رفتار اطلاع‌یابی: این پرسشنامه برای ارزیابی سبک‌های شناختی و

ترجیحات جستجوی اطلاعات شرکت کنندگان به کار رفت.

داده‌های گردآوری شده از طریق آزمون‌های آماری و تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی

قرار گرفتند. برای تحلیل تفاوت‌های آماری بین دو گروه وظایف آسان و دشوار، از آزمون

کای اسکوتر و آزمون تی مستقل استفاده شد. همچنین، برای تحلیل کیفی مصاحبه‌ها، از

روش تحلیل محتوای مضمونی بهره‌برداری گردید تا الگوهای رفتاری و مشکلات کاربران در جستجوی اطلاعات شناسایی شوند. روایی محتوایی: ابزارهای گردآوری داده‌ها با تأیید دو تن از متخصصان حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی اعتبارسنجی شدند.

پایایی داده‌ها: به منظور اطمینان از پایایی داده‌های رفتاری، تحلیل‌های مشاهده‌ای توسط دو پژوهشگر مستقل انجام شد و میزان توافق بین ارزیابان بیش از ۸۵٪ برآورد گردید. پیش از آغاز پژوهش، رضایت‌نامه آگاهانه از تمامی شرکت‌کنندگان اخذ شد و هدف پژوهش به‌طور کامل برای آن‌ها تشریح گردید. این روش شناسی با ارائه فرآیندی شفاف و دقیق، امکان تحلیل علمی رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران را فراهم می‌آورد و بستری برای ارائه پیشنهادهایی به‌منظور بهبود نظام‌های اطلاعاتی و مهارت‌های جستجو مهیا می‌سازد. در این پژوهش، تمامی شرکت‌کنندگان به‌صورت داوطلبانه در این تحقیق شرکت کردند و اطلاعات آن‌ها محرمانه باقی ماند. برای ثبت فرآیند جستجوی شرکت‌کنندگان از نرم‌افزار کمنازیو استفاده شد. پیش از آغاز فرآیند جستجو، از تمامی ۴۸ شرکت‌کننده رضایت‌نامه آگاهانه اخذ گردید. در این رضایت‌نامه، هدف پژوهش، روش جمع‌آوری داده‌ها (به‌ویژه استفاده از نرم‌افزار کمنازیو برای ضبط)، نحوه حفظ محرمانگی داده‌ها و حق شرکت‌کنندگان در انصراف از پژوهش در هر مرحله، به‌طور شفاف توضیح داده شد. شرکت‌کنندگان به‌صورت کتبی رضایت خود را برای ضبط فرآیند جستجوییشان اعلام نمودند.

یافته‌ها

پژوهشگر در راستای انجام پژوهش، دو نوع وظیفه جستجو برای آزمودنی‌ها تعیین نمود و رفتار و دیدگاه آن‌ها را در طول فرآیند جستجو و بازیابی اطلاعات مورد مشاهده و تحلیل قرار داد. روش‌های مشاهده رفتار جستجو و بازیابی اطلاعات پاسخ‌دهندگان و وظایف جستجو به شرح زیر است:

الف) وظایف جستجو: در این پژوهش، وظایف جستجو به دو دسته آسان و دشوار تقسیم‌بندی شده است. در وظیفه آسان، کاربر به جستجوی اطلاعات عمومی در مورد یک موضوع کلی می‌پردازد و در وظیفه دشوار، کاربر به دنبال اطلاعات تخصصی در زمینه یک

موضوع خاص است. وظیفه جستجوی آسان معمولاً با تداوم استفاده از مرور و تورق همراه است، در حالی که وظیفه جستجوی دشوار مستلزم به کارگیری راهبردهای جستجوی تحلیلی است. در پژوهش حاضر، این دو وظیفه با سطوح عمومی و تخصصی مشخص گردید. بنابراین، در وظیفه آسان، سطح حداقل پیچیدگی مدنظر قرار گرفته و در وظیفه دشوار، پیچیدگی بیشتری وجود دارد. تمامی جستجوهای انجام شده توسط کاربران به کمک نرم افزار تصویربرداری از صفحه نمایش رایانه ثبت گردید (جدول ۱).

جدول ۱. شرح وظایف جستجو

شرح وظایف	ردیف
مقاله‌ای به زبان لاتین در خصوص هنر ایران جستجو و بازیابی نمایید	وظیفه اول
موقعیت شغلی مرتبط با رشته تحصیلی خود در خارج از ایران را جستجو و بازیابی نمایید	وظیفه دوم

ب) مشاهده: به فرایند شناسایی، ثبت، نام‌گذاری، مقایسه و تحلیل آنچه که روی می‌دهد اطلاق می‌شود. نکته اساسی در انجام یک مشاهده، تعریف دقیق و کامل موضوع مورد مشاهده است.

تمام فرآیند جستجو و بازیابی اطلاعات توسط هر یک از آزمودنی‌ها با استفاده از نرم‌افزار تصویربرداری از صفحه نمایش ضبط شد. یادداشت‌های لازم از فرآیند جستجوی هر آزمودنی از طریق مشاهده فایل‌های تصویربرداری شده چندین بار مرور و فرآیند جستجو و بازیابی اطلاعات یادداشت‌برداری شد.

رفتار جستجو در وظیفه اول:

مقاله‌ای به زبان لاتین در خصوص هنر ایران جستجو و بازیابی نمایید.

جدول ۲. رفتار جستجو در وظیفه اول

رفتارها	راهبردها	آسان	دشوار	جمع
رفتار اولیه جستجو	شروع از مرورگر اینترنت اکسپلورر، فایرفاکس، اپرا، و کروم	۲۲	۲۹	۵۱

۱۱۹	۵۰	۶۹	استفاده از موتور کاوش گوگل و استفاده از موتور کاوش شناخته شده	
۱۴	۷	۷	وارد کردن نشانی مستقیم الکترونیکی	
۱۷	۵	۱۲	وارد کردن مستقیم نشانی الکترونیکی منبع اطلاعاتی	
۱۰	۲	۸	استفاده از ابزار تخصصی جستجو مثل گوگل اسکالر	
۱۱	۶	۵	استفاده از ابزار موتور جستجو	
۱۱۰	۴۰	۷۰	استفاده از جستجوی سریع در موتور جستجو	
۵۴	۳۴	۲۰	استفاده از جستجوی سریع در وبگاه منبع اطلاعاتی	
۱۶	۵	۱۱	استفاده از ابزار جستجوی مروری	
۷	۱	۶	استفاده از ابزار جستجوی پیشرفته در داخل موتور جستجوی وبگاه منبع اطلاعاتی	
۵۵	۱۰	۴۵	استفاده از فرمول بندی عبارت جستجو: عام به خاص	
۶۱	۴۹	۱۲	خاص به عام	
۲۲	۱۰	۱۲	ترکیبی	
۶۱	۳۱	۳۰	نوع عبارت جستجو عبارت دقیق	
۴۱	۱۹	۲۲	عبارت جستجو به زبان طبیعی	
۳۸	۱۲	۲۶	عبارت جستجوی تخصصی	
۲۱	۱۷	۴	عبارت جستجوی عمومی	
۷	۳	۴	استفاده از بخش جستجوی مروری (عنوان، موضوع، اشخاص)	
۵۹	۲۹	۳۰	حرکت ها و تاکتیک های فرمول بندی: تغییر تعداد کلمات عبارت جستجو در طول جستجو	
۳۵	۱۲	۲۳	تغییر متناوب عبارت جستجو	
۱۸	۸	۸	تغییر کم / تغییر عبارت جستجو	
۴۲	۱۲	۳۰	دستیابی به عبارت جستجوی مناسب در طول فرایند جستجو با استفاده از نتایج بازیابی شده	
۳۵	۱۲	۲۳	استفاده از علائم، عملگرهای بولین یا کلمات خاص برای محدود کردن عبارت جستجو	
۳۶	۱۸	۱۸	استفاده از امکان جستجوی مرتبط در موتور کاوش / منبع اطلاعاتی برای محدود کردن عبارت جستجویی پی بردن به عبارت های جستجوی دیگر	

۵۰	۲۹	۲۱	استفاده از عبارت‌های جستجوی پیشنهادشده از سوی موتور جستجو برای اصلاح املاي کلمه	رفتار راهبري جستجو
۳۱	۱۷	۱۴	پراکنده	
۵۵	۳۹	۱۶	ساختاریافته	
۲۲	۱۲	۱۰	ترکیبی	
۳۹	۳۰	۹	استفاده از دکمه‌های برگشت و جلو	
۷۰	۳۰	۴۰	دنبال کردن نتایج در tab جدید	
۱۰	۵	۵	دنبال کردن نتایج در همان صفحه	
۵۸	۳۲	۲۶	استفاده از دکمه‌های home find.refresh	
۴	۱	۳	استفاده از preview قبل از باز کردن صفحه	
۷۶	۳۶	۴۰	استفاده از دکمه برگشت برای رفتن به صفحه نتایج	
۵۲	۲۱	۳۱	تورق: توقف سریع از بالا به پایین و برعکس و عدم صرف زمان برای مطالعه مطالعه: مطالعه خطا به خط و دقیق صفحات بررسی بیشتر در صورت مرتبط بودن نتایج	رفتار پردازش اطلاعات
۵۶	۲۶	۳۰	تورق: توقف سریع از بالا به پایین و برعکس و عدم صرف زمان برای مطالعه مطالعه: مطالعه خطا به خط و دقیق صفحات بررسی بیشتر در صورت مرتبط بودن نتایج	
۲	۲	-	ترکیبی: تورق و مطالعه	
۸	۵	۳	خواندن اولین یافته در اولین صفحه نتایج جستجو (استفاده نکردن از اسکو رول بار)	
۳۱	۱۵	۱۶	خواندن عناوین کل یافته‌ها در اولین صفحه نتایج جستجو	
۵۵	۳۷	۱۸	خواندن عناوین اولین یافته‌ها (حداکثر ۴ یافته) در اولین صفحه نتایج جستجو	
۴۶	۳۳	۲۳	خواندن عناوین و توصیف یافته‌ها در اولین صفحه نتایج جستجو	
۵۹	۳۳	۲۸	خواندن عناوین کل یافته‌ها در اولین، دومین و سومین صفحه نتایج جستجو	
۴۳	۲۱	۲۱	انتخاب اولین یافته‌ها در صفحه نتایج جستجو (سه نتیجه)	
۳۳	۳۲	۳۱	انتخاب منبع بر اساس شناخت از سایت	
۳۲	۱۵	۱۷	انتخاب منبع بر اساس تعداد کلمات کلیدی بولد شده در عنوان منبع	
۹۶	۵۱	۴۵	انتخاب منبع بر اساس عنوان منبع	
۱۶	۸	۸	انتخاب منبع بر اساس عنوان و توصیف منبع	
۱۰	۶	۴	انتخاب منبع بر اساس فرمت فایل	

زود آیند ویر استاری نشده

فصلنامه علمی پژوهشی

دانش و نظام های معنایی

۱۹۲۴	۹۴۸	۹۷۶	جمع کل تعداد راهبردها
کای دو: ۱,۳۲۴ Df: ۴۷ P-value: ۰,۰۰۰			نتایج آزمون مجذور کای

وظیفه دوم: یک موقعیت شغلی مرتبط با رشته تحصیلی خود در خارج از ایران را جستجو و بازیابی نمایید

جدول ۳. رفتار جستجو در وظیفه دوم (سرچ موقعیت شغلی)

رفتارها	راهبردها	آسان	دشواری	جمع
رفتار اولیه جستجو	شروع از مرورگر اینترنت اکسپلورر، فایل فکس، اپرا، و کروم	۲۲	۳۲	۵۴
	استفاده از موتور کاوش گوگل و استفاده از موتور کاوش شناخته شده	۶۹	۵۹	۱۲۸
	وارد کردن نشانی مستقیم الکترونیکی	۱۲	۷	۱۹
	وارد کردن نشانی الکترونیکی منبع اطلاعاتی	۱۲	۵	۱۷
	استفاده از ابزار تخصصی جستجو مثل گوگل اسکالر	۸	۴	۱۲
	استفاده از ابزار موتور جستجو	۱۱	۱۰	۱۵
	استفاده از جستجوی سریع در موتور جستجو	۱۸	۴۵	۱۱۵
	استفاده از جستجوی سریع در وبگاه منبع اطلاعاتی	۲۰	۵۴	۵۴
	استفاده از ابزار جستجوی مروری	۱۱	۵	۱۶
	استفاده از ابزار جستجوی پیشرفته در داخل موتور جستجوی وبگاه منبع اطلاعاتی	۶	۰	۶
رفتار فرمول بندی عبارت جستجو	استراتژی فرمول بندی عبارت جستجو: عام به خاص	۴۵	۵	۵۰
	خاص به عام	۱۲	۴۸	۶۰
	ترکیبی	۱۰	۱۰	۲۰
	نوع عبارت جستجو: عبارت دقیق	۳۰	۳۰	۶۰
	عبارت جستجو به زبان طبیعی	۲۲	۱۹	۴۱
	عبارت جستجوی تخصصی	۲۶	۱۲	۳۸
	عبارت جستجوی عمومی	۴	۱۷	۲۱

زود آیند ویراستاری نشده

نشان و نظام های معنایی

۶	۳	۳	استفاده از بخش جستجوی مروری (عنوان، موضوع، اشخاص)	
۵۹	۲۹	۳۰	حرکت ها و تاکتیک های فرمول بندی: تغییر تعداد کلمات عبارت جستجو در طول جستجو	
۳۵	۱۲	۲۳	تغییر متناوب عبارت جستجو	
۲۰	۱۲	۸	تغییر کم / تغییر عبارت جستجو	
۵۰	۲۰	۳۰	دستیابی به عبارت جستجوی مناسب در طول فرایند جستجو با استفاده از نتایج بازبایی شده	
۳۸	۱۵	۲۳	استفاده از علامت، عملگرهای بولین یا کلمات خاص برای محدود کردن عبارت جستجو	
۳۶	۱۸	۱۸	استفاده از امکان جستجوی مرتبط در موتور کاوش/منبع اطلاعاتی برای محدود کردن عبارت جستجویی پی بردن به عبارت های جستجوی دیگر	
۵۰	۲۹	۲۱	استفاده از عبارت های جستجوی پیشنهاد شده از سوی موتور جستجو برای اصلاح املاي کلمه	
۳۱	۱۷	۱۴	پراکنده	
۵۵	۳۹	۱۶	ساختار یافته	
۲۷	۱۲	۱۵	ترکیبی	رفتار راهبری جستجو
۴۱	۳۰	۱۱	استفاده از دکمه های برگشت و جلو	
۷۰	۳۰	۴	دنبال کردن نتایج در tab جدید	
۱۲	۷	۵	دنبال کردن نتایج در همان صفحه	
۵۸	۳۲	۲۶	استفاده از دکمه های .home find.refresh	
۳		۳	استفاده از preview قبل از باز کردن صفحه	
۷۶	۳۶	۴۰	استفاده از دکمه برگشت برای رفتن به صفحه نتایج	
۵۰	۱۹	۳۱	تورق: تورق سریع از بالا به پایین و برعکس و عدم صرف زمان برای مطالعه	
۵۰	۲۰	۳۰	مطالعه: مطالعه خط به خط و دقیق صفحات بررسی بیشتر در صورت مرتبط بودن نتایج	
۵	۲	۳	ترکیبی: تورق و مطالعه	
۱۱	۸	۳	خواندن اولین یافته در اولین صفحه نتایج جستجو (استفاده نکردن از اسکو رول بار)	رفتار پردازش اطلاعات
۳۱	۱۵	۱۶	خواندن عناوین کل یافته ها در اولین صفحه نتایج جستجو	

۵۰	۳۲	۱۸	خواندن عناوین اولین یافته‌ها (حداکثر ۶ یافته) در اولین صفحه نتایج جستجو
۴۶	۲۳	۲۳	خواندن عناوین و توصیف یافته‌ها در اولین صفحه نتایج جستجو
۵۲	۳۱	۲۱	خواندن عناوین کل یافته‌ها در اولین، دومین و سومین صفحه نتایج جستجو
۴۳	۲۲	۲۱	انتخاب اولین یافته‌ها در صفحه نتایج جستجو (سه نتیجه)
۶۳	۳۲	۳۱	انتخاب منبع بر اساس شناخت از سایت
۲۷	۱۰	۱۷	انتخاب منبع بر اساس تعداد کلمات کلیدی بولد شده در عنوان منبع
۹۱	۵۱	۴۰	انتخاب منبع بر اساس عنوان منبع
۱۳	۵	۸	انتخاب منبع بر اساس عنوان و توصیف منبع
۱۰	۶	۴	انتخاب منبع بر اساس فرمت فایل
۱۹۳۵	۹۵۹	۹۷۶	جمع کل تعداد راهبردها
کای دو: ۱,۳۵۹ Df: ۴۷ P-value: ۰,۰۰۰			نتایج آزمون مجذور کای

در جدول فوق فراوانی هریک از راهبردها برای تکمیل وظایف جستجو بر اساس سبک‌های آسان و دشوار نشان می‌دهد که راهبردهایی که در رفتارهای اولیه جستجو در افرادی که به صورت آسان جستجو کرده‌اند از بیشترین فراوانی برخوردار بود. این فراوانی بیشتر در استفاده از جستجوی سریع در موتور جستجو و استفاده از موتور کاوش گوگل و استفاده از موتور کاوش شناخته‌شده بود. این بخش نیز همانند وظیفه اول این دو راهبرد بیش از راهبردهای دیگر در جستجوی آسان مورد استفاده قرار گرفته‌اند. در جستجوی دشوار نیز همین دو راهبرد بیشترین استفاده را داشته‌اند. افراد با سبک جستجوی آسان در رفتار با فرمول‌بندی عبارت جستجو بیشترین فراوانی را راهبرد استراتژی فرمول‌بندی عبارت جستجو: عام به خاص استفاده کرده است. در واقع در سبک اول که جستجوی آسان بوده است عبارت عام به خاص بیشترین فراوانی را داشته است. در همین رفتار، راهبردهای نوع عبارت جستجو: عبارت دقیق و حرکت‌ها و تاکتیک‌های فرمول‌بندی: تغییر تعداد کلمات عبارت جستجو در طول جستجو نیز از بیشترین فراوانی در رفتار با فرمول‌بندی عبارت جستجو را داشته است. در بخش رفتار با فرمول‌بندی عبارت جستجو بیشترین فراوانی در وظیفه اول و جستجوی

دشوار مربوط به خاص به عام بود است. این در حالی است که در جستجوی آسان بیشترین فراوانی مربوط به خاص به عام بود. در بخش رفتار راهبری جستجو دنبال کردن نتایج در tab جدید و استفاده از دکمه برگشت برای رفتن به صفحه نتایج در وظیفه دوم در سبک جستجوی آسان) بیشترین فراوانی را داشته است. در بخش رفتار پردازش اطلاعات، انتخاب منبع بر اساس عنوان منبع و انتخاب منبع بر اساس شناخت از سایت بیشترین فراوانی را داشته است. در جستجوی دشوار عبارت ساختاریافته و استفاده از دکمه برگشت برای رفتن به صفحه نتایج بیشترین فراوانی را داشت. در جستجوی آسان و دشوار استفاده از دکمه برگشت برای رفتن به صفحه نتایج یکسان بوده و بیشترین فراوانی را داشته است. در بخش رفتار پردازش اطلاعات، انتخاب منبع بر اساس عنوان منبع و خواندن عناوین اولین یافته‌ها (حداکثر ۶ یافته) در اولین صفحه نتایج جستجو بیشترین فراوانی را در سبک دشوار داشته‌اند. در این بخش نیز انتخاب منبع بر اساس عنوان منبع در وظیفه اول و آسان نیز با جستجوی دشوار مشترک بود. در نهایت رفتار پژوهشگران در مجموع راهبردهای وظیفه دوم در سبک آسان ۹۷۶ و در سبک دشوار ۹۵۹ بوده و در مجموع ۱۹۳۵ بوده و نتیجه آزمون کای اسکوئر معناداری وظیفه دوم را نشان می‌دهد و این مقدار برابر ۱،۳۵۹ و مقدار احتمال کمتر از ۵ درصد است که تفاوت معنادار دارد. در حالت کلی دریافتیم الگوی رفتار پژوهشگران در وب در مجموع (۹۷۶) در جستجوی آسان بیشتر از جستجوی دشوار بود و در هر دو وظیفه به همین شکل بود. همچنین در مقایسه وظیفه اول و دوم، این وظیفه دوم بود که مجموع راهبردها بیشتر از راهبردهای وظیفه اول بود ولی تفاوت معنادار بین وظیفه اول و دوم وجود ندارد.

جدول ۴. آزمون مقایسه میانگین چند جامعه دو وظیفه (سرچ مقاله لاتین و بازیابی شغل

مرتبط با رشته تحصیلی)

مقدار احتمال	مجموع فراوانی	وظایف
۰،۰۸۹۷	۱۹۲۴	وظیفه اول
	۱۹۳۵	وظیفه دوم

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف تحلیل رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران حوزه هنر، الگوهای جستجوی اطلاعات را در وظایف با سطوح پیچیدگی متفاوت مورد بررسی قرار داد. یافته‌های حاصل از تجلیل داده‌ها نشان داد که پیچیدگی وظایف جستجو تأثیر مستقیمی بر انتخاب راهبردهای اطلاع‌یابی پژوهشگران دارد. در جستجوهای آسان، شرکت‌کنندگان عمدتاً از راهبردهای سریع‌تر و سطحی‌تری نظیر استفاده گسترده از موتور جستجوی گوگل (با فراوانی ۹۷۶) و تدوین عبارات جستجو از عموم به خاص بهره بردند. در مقابل، در جستجوهای دشوار، پژوهشگران به روش‌های تحلیلی و پیشرفته‌تری نظیر اصلاح مکرر عبارات جستجو، استفاده از عملگرهای بولی، و مراجعه به پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی روی آوردند. بررسی داده‌های آماری نشان داد که مجموع راهبردهای اتخاذ شده در وظیفه دوم در سبک آسان ۹۷۶ و در سبک دشوار ۹۵۹ بوده که در مجموع ۱۹۳۵ راهبرد را شامل می‌شود. نتایج آزمون کای اسکوتر ($p < 0.05$) ($\chi^2 = 1.359$) معناداری تفاوت بین دو سبک جستجو را تأیید کرد. همچنین، در مقایسه وظایف جستجو، وظیفه دوم منجر به استفاده از راهبردهای بیشتری نسبت به وظیفه اول شد، اما تفاوت آماری معناداری میان این دو وظیفه مشاهده نگردید. این یافته‌ها بر ضرورت طراحی سیستم‌های جستجوی اطلاعاتی پیشرفته‌تر و آموزش کاربران در تدوین راهبردهای جستجوی مؤثر تأکید دارد. یافته‌ها حاکی از آن است که طراحی سیستم‌های جستجوی اطلاعات باید به گونه‌ای باشد که متناسب با نیازهای کاربران، بهینه‌سازی شده و از قابلیت‌های شخصی‌سازی برای جستجوهای پیچیده بهره‌بردار. همچنین، در مقایسه وظایف جستجو، وظیفه دوم منجر به استفاده از راهبردهای بیشتری نسبت به وظیفه اول شد، اما تفاوت آماری معناداری میان این دو وظیفه مشاهده نگردید. این یافته‌ها بر ضرورت طراحی سیستم‌های جستجوی اطلاعاتی پیشرفته‌تر و آموزش کاربران در تدوین راهبردهای جستجوی مؤثر تأکید دارد. نتایج این پژوهش می‌تواند نقش حیاتی در بهینه‌سازی طراحی سیستم‌های اطلاعاتی متناسب با نیازهای پژوهشگران هنر ایفا کند. علاوه بر این، یافته‌ها می‌توانند به عنوان مبنایی برای توسعه دوره‌های آموزشی تخصصی و تدوین

راهبردهای مؤثر در حوزه اطلاع‌یابی پژوهشگران عمل‌کنند. در نهایت، این مطالعه زمینه را برای تحقیقات آینده در راستای درک بهتر تعامل کاربران با منابع دیجیتال در رشته‌های هنری فراهم می‌آورد. همچنین، آموزش‌های تخصصی در زمینهٔ تدوین راهبردهای جستجو می‌تواند منجر به بهبود کیفیت بازیابی اطلاعات در میان پژوهشگران حوزه هنر شود. پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده به بررسی تأثیر ویژگی‌های شناختی و روان‌شناختی بر رفتار اطلاع‌یابی پرداخته و مدل‌های بهینه‌سازی شده‌ای برای بهبود فرآیند جستجوی پژوهشگران ارائه کنند. نتایج این پژوهش با مطالعات پیشین، از جمله تحقیقات اورامان و همکاران (۲۰۲۳) و مهرالدشت (۱۴۰۰)، همسو بوده و نشان می‌دهد که فرآیند اطلاع‌یابی تحت تأثیر پیچیدگی وظایف، مهارت‌های شناختی و تجربیات پیشین پژوهشگران قرار دارد. همچنین، یافته‌های این پژوهش مشابه پژوهش مومن‌آبادی (۱۴۰۲) و پرگانیس (۲۰۲۳) است که تأکید دارند رفتار جستجو تحت تأثیر سطح آگاهی کاربران از ابزارهای اطلاعاتی و توانایی آن‌ها در تدوین راهبردهای جستجو قرار می‌گیرد. بررسی الگوهای جستجوی پژوهشگران هنر نشان داد که در وظایف دشوار، آن‌ها به‌جای تکیه صرف بر موتورهای جستجوی عمومی، از منابع اطلاعاتی تخصصی‌تر و تحلیل عمیق‌تر نتایج استفاده می‌کنند. این امر اهمیت توسعه سیستم‌های بازیابی اطلاعات پیشرفته و کاربرمحور را برجسته می‌کند. با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای برای ارتقای مهارت‌های جستجو و بازیابی اطلاعات پژوهشگران هنر تدوین شود. همچنین، طراحی ابزارهای جستجوی هوشمند با قابلیت‌های شخصی‌سازی و انطباق با نیازهای کاربران می‌تواند به بهبود کیفیت فرآیند اطلاع‌یابی کمک کند. علاوه بر این، تحقیقات آینده می‌توانند به بررسی تأثیر ویژگی‌های روان‌شناختی مانند استرس، انگیزه و سبک‌های شناختی بر رفتار جستجو بپردازند تا الگوهای دقیق‌تری از رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران شناسایی شود. در نهایت، توسعه مدل‌های پیشرفته بازیابی اطلاعات که قادر به شناسایی نیازهای اطلاعاتی کاربران به‌صورت پویا و هوشمند باشند، می‌تواند نقشی کلیدی در بهینه‌سازی فرآیندهای جستجو و تحلیل اطلاعات ایفا کند. این پژوهش با استفاده از یک روش‌شناسی ترکیبی و دقیق، تلاش کرده است تا درک جامعی از رفتار اطلاع‌یابی پژوهشگران هنر ارائه دهد. رویکرد نیمه تجربی و ابزارهای چندگانه

گردآوری داده‌ها، امکان تحلیل عمیق‌تر و دقیق‌تری از تفاوت‌های رفتاری در جستجوی اطلاعات را فراهم کرده است. نتایج این پژوهش می‌تواند به بهبود طراحی سیستم‌های بازیابی اطلاعات و توسعه راهکارهای آموزشی مؤثر برای پژوهشگران کمک کند.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارد.

سپاسگزاری

از سرکار خانم دکتر زهره میرحسینی به خاطر زحمات ارزشمندشان، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

زودآیند ویراستاری نشده
فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی

منابع

- افشار، غلامرضا، صالح، اردستانی، عباس، و میرایی، وحید رضا. (۱۴۰۰). تأثیر انتظارات و شرایط تسهیل کننده بر رفتار مشارکت کاربران فضای مجازی. نشریه مطالعات رفتاری در مدیریت، ۱۴(۲۶)، ۱۰۵-۱۲۲.
- پرهام نیا، فرشاد. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل مؤثر روان شناختی بر رفتار اطلاع یابی کاربران اطلاعاتی: مطالعه مرور نظام مند. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات: doi: 10.22055/slis.2021.32105.1682, 13(3), 82-105.
- ریگی، طاهره، دیانی، محمدحسین و فتاحی، رحمت الله. (۱۴۰۰). فهم و برداشت دانشجویان از تجربه پدیده جست و جو و بازیابی اطلاعات در فرایند پژوهش: مطالعه پدیدار نگاری. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات: doi: 10.52547/jipm.37.1.171, 37(1), 171-196.
- مومن آبادی، مهدیه، میرحسینی، زهره، حریری، نجلا و اباذری، زهرا. (۱۴۰۲). تحلیل رفتار جستجو و ارزیابی قضاوت ربط کاربران از بازیابی اطلاعات در محیط فرا پیوندی وب: مطالعه موردی دانشگاه شهید باهنر کرمان. مطالعات کتابداری و علم اطلاعات: doi: 10.22055/slis.2019.29191.1587, 15(1), 18-34.
- مهراندشت، اکرم، حریری، نجلا و، مطلبی، داریوش. (۱۴۰۰). بررسی و ترسیم الگوی اطلاعات سلامت بر مبنای تغییرات ژنتیک ساعت بدن، مجله پژوهش سلامت، ۶(۳)، ۱۷۶-۱۸۷.
- نورمحمدی، حمزه علی و نورزاده، اکرم. (۱۴۰۰). ابعاد راهبردهای فراشناختی جستجوی اطلاعات در دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد. دانشگاه شاهد. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی: doi: 10.22067/infosci.2021.23992.0, 11(1), 238-257.

References

- Humbhi, Sh. & Tareen, Sh. & humbhi, A. (2022). *Information needs and Information-seeking behavior of undergraduate students: A remote area perspective*. Library Philosophy and Practice (e-journal). 6838. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/6838>
- Masinde, J.M., Wambiri, D.M., & Chen, J. (2020). *Gender and cognitive factors influencing information seeking of graduate students at Kenyatta University Library*. South African Journal of Information Management, 22(1): a1154.
- Mitsui, M.R., Liu, J., Belkin, N.J., & Shah, C. (2017). *Predicting Information Seeking Intentions from Search Behaviors*. Proceedings of the 40th International ACM SIGIR Conference on Research and Development in Information Retrieval. 1121 – 1124. <https://doi.org/10.1145/3077136.3080737>

- Moazzami, M., Hariri, N., Zarei, A., & Bab Al-Hawaeji, F. (2018). *Presenting dimensions and components of information search and retrieval behavior by multilingual users on the web*. Science, 12(47) : 52-68.
- Muthee, D., & Masinde, J. (2019). *Cognitive Factors that Influence Information-seeking Behavioral Process Amongst Postgraduate Students: A Case Study from Kenyatta University Post-modern Library in Nairobi, Kenya*. International Journal on Digital Libraries, 12:15-44.
- Pergantis, M., Varlamis, I., Kanellopoulos, N., & Giannakouloupoulos, A. (2023). *Searching Online for Art and Culture: User Behavior Analysis*. Future Internet, 15: 211. <https://doi.org/10.3390/fi15060211>
- Reis, M.C., & Ferneda, E. (2021). *Use of ontologies in Information Retrieval: main approaches, problems and proposals for improvements*. Informacao & Sociedade-estudos, 24:1-36.
- Savolainen, R. (2018). Self-determination and expectancy-value: Comparison of cognitive psychological approaches to motivators for information seeking about job opportunities. Aslib Journal of Information Management, 70: 123-140.
- Suzuki, M., & Yamamoto, Y. (2021). *Characterizing the Influence of Confirmation Bias on Web Search Behavior*. Frontiers in Psychology, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.771948>
- Urman, A., & Makhortykh, M. (2023). *How (and where) do you search? A comparative analysis of web search behavior using web tracking data*. Journal of Computational Social Sciences, 6(2): 741–756. <https://doi.org/10.1007/s42001-023-00208-9>
- Wambiri, D. (2020). *The relationship between users' past experience and cognitive factors affecting information seeking: a case study of postgraduate students in Nairobi, Kenya*. SRELS Journal of Information Management, 57(4): 181-194.

استناد به این مقاله: تحلیل رفتار اطلاعاتی پژوهشگران در حوزه هنر. فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، سال (شماره)، ص آغاز-ص پایان.

Name of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

In Persian

- Afshar, G.; Ardestan, A.; Mirabi, V. (۲۰۲۱). *The effect of expectations and facilitating conditions on the participation behavior of cyberspace users*. Journal of Behavioral Studies in Management, 14(26), 105-122. [In Persian]
- Mehrandasht, A; Hariri, N; Motlabi, D. (۲۰۲۱). *Study and drawing of health information pattern based on genetic changes of body clock*, Journal of Health Research, 6(3), 176-187. [In Persian]
- Mominabadi, M., Mirhosseini, Z., Hariri, N., & Abazari, Z. (2023). *Analysis of search behavior and evaluation of users' relevance judgments from information retrieval in the hyper-linked web environment: a case study of Shahid Bahonar University, Kerman*. Library and Information Science Studies, 15(1): 18-34. [In Persian]
- Noorzadeh, A., & Noormohammadi, H. (2021). *The dimensions of metacognitive information search strategies in undergraduate and graduate students of Shahid University*. Library and Information Research Journal, 11(1): 238-257. [In Persian]
- Parham Nia, F. (2021). *Identifying effective psychological factors on information seeking behavior of information users: a systematic review study*. Journal of Library and Information Science Studies, 13(3): 82-105. [In Persian]
- Rigi, T., Dayani, M., & Fatahi, R. (2021). *Students' understanding and perceptions of the experience of information search and retrieval in the research process: a phenomenological study*. Information Processing and Management Journal, 37(1) :171-196. [In Persian]

ORCID

Nahid Safari

 <http://orcid.org/0009-0004-0927-6019>

Zohere Mirhosseini

 <http://orcid.org/0000-0002-8469-8543>

Zahra Abazari

 <http://orcid.org/0009-0007-7886-8634>